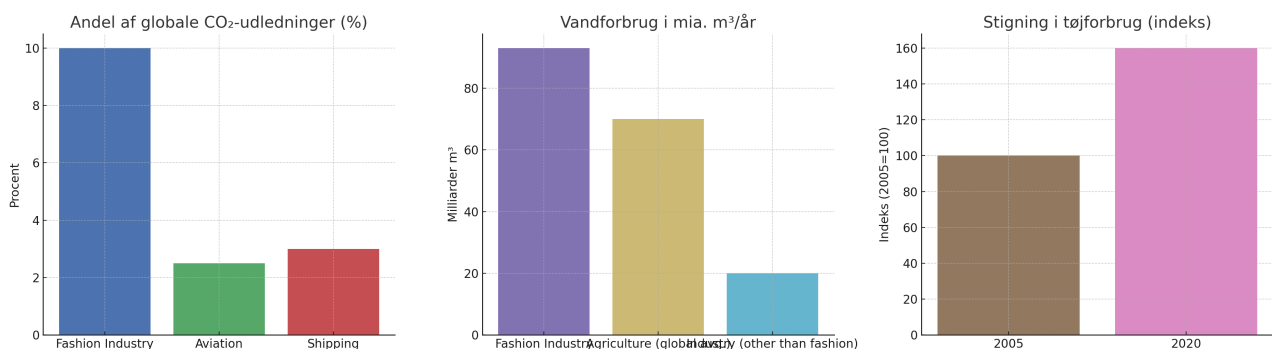

Tøjindustriens forurening: Et globalt dilemma mellem økonomi, etik og økologi

Den globale tekstilindustri befinder sig i et etisk og miljømæssigt vadeded. På den ene side er industrien en økonomisk motor, der beskæftiger millioner verden over og bidrager massivt til BNP i udviklingslande. På den anden side er den en af de mest forurenende industrier på kloden, ansvarlig for betydelige udledninger af drivhusgasser, et massivt vandforbrug samt en u hensigtsmæssig anvendelse af kemikalier og mikroplast. Dette komplekse dilemma kræver en kritisk diskussion, hvor økonomiske interesser vejes op mod klimaansvar og social bæredygtighed.

Ifølge *United Nations Environment Programme* (UNEP) står tøjindustrien for op mod 10 % af verdens samlede CO₂-udledning – mere end fly- og skibsfart tilsammen. Samtidig forbruger industrien omkring 93 milliarder kubikmeter vand årligt, hvilket er særligt problematisk i regioner, hvor vand allerede er en knap ressource. Tallene illustrerer en alarmerende miljømæssig ubalance, som er svær at forsvare i en tid, hvor klimakrisen for alvor har manifesteret sig.

1. **Andel af globale CO₂-udledninger** – viser hvordan tøjindustrien overgår både luftfart og skibsfart i klimabelastning.
2. **Vandforbrug** – sammenligner tøjindustriens vandforbrug med landbrug og andre industrier.
3. **Stigning i tøjforbrug** – illustrerer forbrugets vækst fra 2005 til 2020.

Flere eksperter peger på *fast fashion*-paradigmet som hovedsynderen. Dette forretningskoncept, der bygger på hurtig produktion og korte trends, fører til overproduktion og overforbrug. Professor i bæredygtig udvikling ved Københavns Universitet, Mette Jørgensen, udtaler: *“Det nuværende forbrugsmønster er ikke bare uholdbart, det er direkte destruktivt. Vi kan ikke blive ved med at masseproducere tekstiler, som bliver brugt få gange og derefter smidt ud.”*

Industrifortalere argumenterer dog for, at den økonomiske betydning af tøjindustrien ikke kan negligeres. Især udviklingslande som Bangladesh, Vietnam og Etiopien er dybt afhængige af eksporten af billigt produceret tøj. En pludselig omstilling eller regulering af industrien kan derfor have katastrofale socioøkonomiske konsekvenser. *Confederation of International Textile Manufacturers* advarer mod, hvad de kalder en “økologisk idealisme uden socialt kompas”.

Her opstår et centralt spørgsmål: Kan tøjindustrien transformeres uden at destabilisere de samfund, der er økonomisk afhængige af den? Ifølge NGO'en *Clean Clothes Campaign* er svaret et betinget ja. De foreslår en gradvis transition mod en cirkulær økonomi, hvor fokus ligger på genanvendelse, bæredygtige materialer og forbedrede arbejdsvilkår. *“Det handler ikke om at lukke fabrikker, men om at ændre hvad og hvordan de producerer,”* siger kampagneleder Anna Løkke.

Men industriens egne interesseorganisationer udtrykker skepsis. *The International Apparel Federation (IAF)* fremhæver, at krav om øget bæredygtighed ofte rammer uforholdsmæssigt hårdt i bunden af forsyningskæden. *“Små og mellemstore producenter har ikke kapacitet til at leve op til*

vestlige standarder for bæredygtighed, og en hurtig implementering kan føre til massefyring og lukninger,” udtaler IAF’s generalsekretær Matthijs Criete.

Desuden peger *European Apparel and Textile Confederation (EURATEX)* på, at mange bæredygtige løsninger stadig er i udviklingsstadiet og kræver betydelige investeringer i teknologi og infrastruktur. De advarer mod *overregulering*, som kan gøre europæiske virksomheder mindre konkurrencedygtige i forhold til aktører i lande med lavere miljøkrav. “Vi støtter bæredygtighed, men det skal ske i takt med markedsrealiteter og teknologisk modenhed,” lyder det i en pressemeddelelse fra EURATEX.

Samtidig er der uenighed om, hvor stort problemet med *greenwashing* egentlig er. *Fashion Industry Charter for Climate Action*, en FN-støttet platform for modeindustrien, hævder, at mange brands faktisk investerer massivt i bæredygtige initiativer og at generaliseringer risikerer at skabe mistillid blandt forbrugere. De efterlyser i stedet standardiserede retningslinjer for, hvordan bæredygtighed skal måles og kommunikeres.

Forbrugerne spiller også en central rolle. Som medborgere og købere har vi indflydelse gennem vores valg. Den stigende popularitet af *slow fashion*, secondhand-butikker og bæredygtige mærker vidner om en spirende bevidsthed. Men spørgsmålet er, om denne nichebevægelse kan konkurrere med de massive marketingbudgetter og det psykologiske pres fra fast fashion-giganter som Shein og Zara.

Afslutningsvis er det klart, at tøjindustriens forurening ikke er et problem med en entydig løsning. Det er et strukturelt og kulturelt problem, der kræver både politisk regulering, industriel innovation og et opgør med forbrugskulturens nuværende narrativ. Hvis vi fortsætter i samme tempo, vil miljøomkostningerne overstige enhver økonomisk gevinst. Men med en balanceret indsats – hvor både miljøhensyn og sociale konsekvenser inddrages – kan fremtidens tøjproduktion finde en mere bæredygtig vej.